

Sygn. akt I C 685/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: sędzia SR Wioletta Sychniak

Protokolant: sekr. sąd. Ewelina Arkit

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2019 roku w Łodzi

sprawy z powództwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. w G.

przeciwko T. Ś.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej T. Ś. na rzecz powódki Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. w G. kwotę 42 277,91 zł (czterdzieści dwa tysiące dwieście siedemdziesiąt siedem złotych i dziewięćdziesiąt jeden groszy) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, jednak nie większymi niż dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetek maksymalnych za opóźnienie), liczonymi od dnia 29 maja 2019 roku do dnia zapłaty
2. umarza postępowanie w pozostałej części;
3. oddala wniosek pozwanej o rozłożenie zasądzonych świadczenia na raty;
4. zasądza od pozwanej T. Ś. na rzecz powódki Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. w G. kwotę 5363 (pięć tysięcy trzysta sześćdziesiąt trzy) złote tytułem zwrotu kosztów procesu;
5. przyznaje adwokat M. J. i nakazuje wypłacić z funduszy Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotę 2952 (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa) złote tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej T. Ś. z urzędu.

Sygn. akt I C 685/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 czerwca 2016 r. powód Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. wystąpił w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko T. Ś. o zasądzenie na jego rzecz kwoty 43.490 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego od dnia 30 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 177,73 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego od dnia 30 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty. Powód wniósł także o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów sądowych w wysokości 546 zł, kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz zwrotu innych kosztów w wysokości 5,46 zł (prowizja od opłaty).

Zgodnie z uzasadnieniem pozwu, w dniu 26 sierpnia 2013 r. strony zawarły umowę pożyczki. Z uwagi na niedokonywanie przez pozwaną spłaty pożyczki, powód wypowiedział umowę po uprzednim wezwaniu T. Ś. do

zapłaty. Kwota 43.490 zł stanowi niespłacony kapitał, natomiast kwota 177,73 zł skapitalizowane odsetki za opóźnienie naliczane w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki.

(pozew – k. 2-4)

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1116568/16 orzekł zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.151,46 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym - k. 4v)

T. Ś. od powyżej wskazanego nakazu zapłaty wniosła w terminie sprzeciw. Wskazała, iż nie zgadza się z żądaniem pozwu. Wielokrotnie była w banku, rozmawiała z konsultantami telefonicznymi i starała się nie dopuścić do skierowania sprawy do sądu. Zaległość, po której wniesiono pozew, była równa dwóch ratom. Sprawa trafiła do sądu w czerwcu, a w maju wpłaciła 2.000 zł, w czerwcu 850 zł, napisała również podanie o rozłożenie pozostałej zaległości z którą się nie zgadza, na raty. Nadal regularnie wpłaca raty.

(pismo zatytułowane „podanie” – k. 5)

Postanowieniem Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 14 października 2016 r. sprawa została przekazana do Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi.

(postanowienie – k. 7)

W piśmie z dnia 1 lutego 2017 r. T. Ś. pottrzymała swoje stanowisko.

(pismo przygotowawcze powódki – k. 57)

W piśmie z dnia 13 marca 2017 r. powód cofnął częściowo powództwo z uwagi na dokonanie przez pozwaną wpłat po wniesieniu pozwu i wskazał, iż wnosi o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kwoty 43.668,86 zł, na co składają się:

- a) 42.447,76 zł tytułem niespłaconego kapitału głównego pożyczki;
- b) 1.221,10 zł tytułem odsetek od należności głównej naliczanych od dnia wniesienia pozwu wg stanu na dzień wniesienia niniejszego pisma;
- c) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa wg norm przepisanych.

(pismo powoda – k. 60-61)

W piśmie z dnia 9 lipca 2018 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, a w przypadku uwzględnienia powództwa o rozłożenie przez Sąd zasądzonej na rzecz powoda kwoty na 36 rat, płatnych do 25 dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się wyroku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat.

(pismo pozwanej - k. 88-89v)

W piśmie z dnia 9 października 2018 r. powód cofnął częściowo powództwo z uwagi na dokonanie przez pozwaną wpłat po wniesieniu pozwu i wskazał, iż wnosi o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kwoty 43.517,12 zł, na co składają się:

- a) 42.447,76 zł tytułem niespłaconego kapitału głównego pożyczki;

b) 1.069,36 zł tytułem odsetek od należności głównej skapitalizowanych na dzień 3 października 2018 r. wraz z dalszymi odsetkami naliczanymi od kwoty 43.517,12 zł w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 8 października 2018 r. do dnia zapłaty;

c) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, opłaty od pozwu 546 zł oraz prowizji od opłaty w wysokości 5,46 zł.

(pismo powoda – k. 119-120)

W piśmie z dnia 31 grudnia 2018 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Wskazała, iż wypowiedzenie umowy nastąpiło przedwcześnie, a powód nie odpowiedział na propozycje polubownego rozwiązania sporu. Wypowiedzenie należy uznać także za niezgodne z zasadami współzycia społecznego, gdyż nastąpiło pomimo spłacania przez pozwaną zaległych rat. Wskazała, iż nie kwestionuje dokonanych przez powoda wyliczeń, jednakże kwota 5.356 zł wpłacona tytułem ubezpieczenia powinna zostać zaliczona na poczet kapitału kredytu. Kwota stanowiąca zabezpieczenie kredytu jest bowiem wygórowana i wyższa niż oferty innych firm ubezpieczeniowych działających na rynku. Podniosła nadto, iż uzasadniony w świetle okoliczności sprawy jest jej wniosek o rozłożenie na raty zasądzonego świadczenia w przypadku uwzględnienia powództwa.

(pismo pozwanej - k. 139-142)

Zgodnie ze stanowiskiem pozwanej zawartym w piśmie z dnia 5 grudnia 2018 r., kwestionowała ona rozliczenie dokonywanych wpłat na poczet zadłużenia polegające na zaliczeniu kwot w pierwszej kolejności na spłatę naliczonych odsetek, a następnie dopiero na kwotę kapitału głównego według niezrozumiałego dla niej schematu, o którym nie była informowana przy zawarciu umowy. Kwestionowała także wysokość naliczonych przez powoda opłat dodatkowych w postaci prowizji w kwocie 4.160 zł oraz przystąpienia do grupowego ubezpieczenia, z którego to tytułu była zobowiązana uiścić 5.356 zł. Nadmierne obciążenia około kredytowe należy ocenić według pozwanej jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. i na tej podstawie nieważne.

(pismo przygotowawcze pozwanej – k. 127-128)

W piśmie z dnia 18 stycznia 2019 r. powód cofnął częściowo powództwo z uwagi na dokonanie przez pozwaną wpłat po wniesieniu pozwu i wskazał, iż wnosi o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kwoty 43.217,20 zł, na co składają się:

a) 42.447,76 zł tytułem niespłaconego kapitału głównego pożyczki;

b) 769,44 zł tytułem odsetek od należności głównej skapitalizowanych na dzień 17 stycznia 2019 r. wraz z dalszymi odsetkami naliczanymi od kwoty 43.217,20 zł w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 17 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty;

c) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, opłaty od pozwu 546 zł oraz prowizji od opłaty w wysokości 5,46 zł.

(pismo powoda – k. 146-148v)

W piśmie z dnia 12 marca 2019 r. pozwana podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Podniosła, iż opłata za ubezpieczenie została pobrana przez Towarzystwo (...) działające w ramach struktur powoda i została odgórnie narzucone pozwanej. Nie zaproponowano jej zawarcia umowy ubezpieczenia z innym zakładem ubezpieczeń działającym na rynku, na korzystniejszych warunkach. Wskazana umowa nie zabezpieczyła jej przed wypowiedzeniem przez powoda umowy, mimo, iż jej podstawowym celem jest ochrona przed nieprzewidzianymi zdarzeniami, które mogą powstać w trakcie spłaty kredytu. Umowa ta stanowiła jedynie dodatkowy dochód kredytobiorcy. Pozwana kwestionuje więc skuteczność wypowiedzenia także w tym kontekście, że powód nie skorzystał w pierwszej kolejności z zawartej umowy ubezpieczenia.

(pismo przygotowawcze pozwanej – k. 172-173)

W piśmie z dnia 29 maja 2019 r. powód cofnął częściowo powództwo z uwagi na dokonanie przez pozwaną wpłat po wniesieniu pozwu i wskazał, iż wnosi o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kwoty 42.277,91 zł, na co składają się:

- a) 42.139,37 zł tytułem niespłaconego kapitału głównego pożyczki;
- b) odsetki umowne skapitalizowane na dzień 28 maja 2019 r. naliczane od całości zadłużenia od dnia wniesienia pozwu, w wysokości 138,54 zł

wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (nie większymi niż dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie) liczonymi od dnia 29 maja 2019 r. do dnia zapłaty;

- c) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W pozostałym zakresie powód cofnął pozew wraz ze zrzeczeniem się roszczenia i wniósł o umorzenie postępowania.

(pismo powoda – k. 192-194)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 26 sierpnia 2013 r. między Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. z siedzibą w G. a T. Ś. została zawarta umowa pożyczki (kredyt konsumencki) nr (...).

Zgodnie pkt. 3 umowy, pożyczka została udzielona na cele konsumpcyjne.

Zgodnie pkt. 4 umowy, umowa została zawarta na okres od dnia 26 sierpnia 2013 r. do 30 lipca 2023 r.

Zgodnie pkt. 5 umowy, całkowita kwota kredytu wynosiła 52.000 zł.

Zgodnie pkt. 7 umowy, pożyczka oprocentowana była wg zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd Kasy wynoszącej w dniu zawarcia umowy 14% w skali roku. Zmiana rocznej stopy oprocentowania następuje raz na kwartał kalendarzowy w wypadku podwyższenia lub obniżenia stopy procentowej kredytu lombardowego ustalonej przez Narodowy Bank Polski i w zakresie, w jakim wysokość tej stopy uległa zmianie w okresie obowiązywania niniejszej umowy. Zarząd Kasy zobowiązany jest podjąć stosowną uchwałę o ustaleniu stopy procentowej w pierwszym miesiącu następującym po kwartale kalendarzowym, w którym nastąpiła wyżej opisana zmiana wysokości stopy procentowej kredytu lombardowego. Zmieniona stopa procentowa obowiązuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym Zarząd Kasy podjął uchwałę o zmianie stopy procentowej. Maksymalna stopa procentowa nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy procentowej kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

Zgodnie pkt. 12 umowy, rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO) wynosiła 21,53%, a całkowita kwota do zapłaty 105.502,12 zł. Do obliczenia RRSO przyjęto następujące między innymi założenie, że wyliczenie RRSO zostało dokonane przy uwzględnieniu terminu trwania umowy wskazanego w pkt. 4 umowy oraz całkowitego kosztu kredytu (pożyczki), o jakim mowa w pkt. 17 umowy.

Zgodnie pkt. 13 umowy, pożyczkobiorca zobowiązany jest do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami do dnia 30 lipca 2023 r. Spłata pożyczki będzie następować w ratach miesięcznych płatnych bez wezwania w terminach i kwotach wskazanych w harmonogramie spłaty pożyczki, który stanowi załącznik numer 2 do niniejszej umowy.

Zgodnie pkt. 15 umowy, wpłaty dokonywane przez pożyczkobiorcę na poczet spłaty pożyczki Kasa zalicza w następującej kolejności na poczet:

- a) opłat z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia;
- b) kosztów windykacji, w tym opłat za upomnienia i wezwania do zapłaty;
- c) pozostałych prowizji i opłat;
- d) odsetek od kapitału przeterminowanego, a od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności Kasy z tytułu umowy, odsetek jak od należności przeterminowanej od całości należności przeterminowanej;
- e) wymagalnych odsetek za okresy obrachunkowe;
- f) kapitału przeterminowanego;
- g) odsetek naliczonych do dnia wpłaty;
- h) kapitału.

Zgodnie pkt. 17 umowy, szacunkowy całkowity koszt kredytu (pożyczki) wynosi 53.502,12 zł.

Zgodnie pkt. 18 umowy, szacunkowa wartość odsetek wynosi 43.944,12 zł.

Zgodnie pkt. 19 umowy, pożyczkobiorca jest zobowiązany ponieść następujące koszty:

- a) związane z zawarciem umowy: opłata przygotowawcza 40 zł, prowizja z tytułu udzielania pożyczki 4.160 zł;
- b) koszty związane z ustanowieniem zabezpieczeń: koszty wymienione w pkt. 24 ppk. b) umowy;
- c) koszty usług dodatkowych: koszt o jakim mowa w pkt. 24 ppk. a) umowy oraz Wpisowe i udział w TUV 2 zł,
- d) koszty inne.

Zgodnie pkt. 21 umowy, roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosi czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, na dzień zawarcia umowy wynosi ona 16%. Zmiana wysokości ww. stopy następuje w przypadku zmiany stopy kredytu lombardowego przez Narodowy Bank Polski, z tym zastrzeżeniem, że maksymalna stopa procentowa nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

Zgodnie pkt. 23 umowy, w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki wg stopy procentowej, o jakiej mowa w pkt. 21 umowy. Kasie przysługuje prawo do wypowiedzenia umowy pożyczki w trybie i na warunkach o jakich mowa w pkt. 31 umowy. Po upływie terminu wypowiedzenia umowa ulega rozwiązaniu, co oznacza postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności i konieczność spłaty całości zadłużenia w terminie określonym przez Kasę. W przypadku braku spłaty w ww. terminie Kasa może skierować sprawę na drogę postępowania sądowego.

Zgodnie pkt. 23 umowy, zabezpieczeniem przyznanej pożyczki jest przystąpienie do umowy ubezpieczenia grupowego POSADA 2013-08-26 (nazwa ubezpieczenia i data podpisania deklaracji). Pożyczkobiorca jest zobowiązany do uiszczania na rzecz Kasy opłaty stanowiącej zwrot kosztów ubezpieczenia w całym okresie obowiązywania niniejszej umowy. Opłata płatna jest jednorazowo w dacie wypłaty pożyczki w przypadku ubezpieczenia POSADA. Koszt zabezpieczenia POSADA wynosi 5.356 zł.

Zgodnie pkt. 31 umowy, Kasa zastrzega sobie prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postanowienia po upływie okresu wypowiedzenia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały dotrzymane,

a także w przypadku, gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w mowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy.

(umowa – k. 17-22)

Zgodnie z harmonogram spłaty pożyczki/kredytu nr 1, pierwsza rata miała być wpłacona w dniu 30 sierpnia 2013 r. w wysokości 799,54 zł. Następnie miało zostać wpłaconych co miesiąc w tej samej kwocie 118 kolejnych rat. Ostatnia, 119 rata w wysokości 798,86 zł miała być wpłacona w dniu 30 lipca 2023 r.

(harmonogram spłaty pożyczki/kredytu nr 1 – k. 33-35)

E. Ś. przystąpiła w dniu 26 sierpnia 2013 r. do grupowego ubezpieczenia na wypadek utraty pracy (...). Okres ubezpieczenia został wskazany na 27 sierpnia 2013 r. do 26 sierpnia 2023 r. Jako przedmiot ubezpieczenia wskazane zostało ryzyko utraty pracy przez ubezpieczonego. Między E. Ś. a Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową została zawarta umowa przelewu wierzytelności w postaci praw do odszkodowań.

(deklaracja – k. 149)

Zgodnie z § 3 ust. 1 Ogólnych Warunków Grupowego (...) Na Wypadek U. Pracy (...), przedmiotem ubezpieczenia jest ryzyko utraty pracy przez ubezpieczonego.

W ogólnych warunkach ubezpieczenia przewidziano, m.in. że:

- w sytuacji odstąpienia przez pożyczkobiorcę od umowy pożyczki na zasadach wyrażonych w ustawie o kredycie konsumenckim, pożyczkobiorca nie zostaje objętych ochroną ubezpieczeniową i w takim przypadku następuje zwrot składki (§ 9 ust. 4 OWU);

- ubezpieczony nie zostaje objęty ochroną ubezpieczeniową, jeżeli na dzień podpisania deklaracji zgody na przystąpienie do ubezpieczenia nie spełniał któregokolwiek z warunków objęcia go ochroną ubezpieczeniową, określonych w ust. 1; w takim przypadku następuje zwrot składki (§ 9 ust. 5 OWU);

- odpowiedzialność Towarzystwa kończy się z dniem nabycia prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, w takim przypadku na wniosek Ubezpieczającego następuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej; obowiązek przedłożenia dokumentów potwierdzających fakt ustania stosunku pracy obciąża Ubezpieczonego (§ 10 ust. 2 pkt w zw. z § 6 ust. 4 i § 15 ust. 1 OWU);

(Ogólne Warunki Grupowego (...) Na Wypadek U. Pracy (...)) – k. 158-159v)

W dacie przystępowania do ubezpieczenia grupowego pozwana pracowała zawodowo. Przeszła na emeryturę w 2015 roku.

(zeznania T. Ś. – k. 188-189, adnotacja 00:18:53-00:24:52)

Dla obsługi spłaty pożyczki został utworzony rachunek o numerze (...). Na rachunek ten były uiszczane kwoty tytułem spłaty pożyczki, które następnie były pobierane przez Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową i zaliczane na poczet kolejnych rat, po odliczeniu prowizji za prowadzenie rachunku.

(zestawienie operacji – k. 160-163v; tabela prowizji i opłat – k. 30-32)

W dniu zwarcia umowy pożyczki T. Ś. otrzymała gotówką kwotę 41.534 zł.

(zestawienie operacji na rachunku prowadzonym dla T. Ś. – k. 42-54; zeznania T. Ś. – k. 188-189, adnotacja 00:18:53-00:36:48)

Pożyczka była spłacana w następujących datach i kwotach:

- w dniu 30 sierpnia 2013 r. w wysokości 799,54 zł;
- w dniu 30 września 2013 r. w wysokości 102,52 zł;
- w dniach 8 i 30 października 2013 r. łącznie 806,54 zł;
- w dniach 5 i 30 listopada 2013 r. łącznie 806,54 zł;
- w dniach 6 i 30 grudnia 2013 r. łącznie 806,54 zł;
- w dniach 16 i 30 stycznia 2014 r. łącznie 807,54 zł;
- w dniu 28 lutego 2014 r. w wysokości 772 zł;
- w dniach 3, 28 i 30 marca 2014 r. łącznie 832 zł;
- w dniu 30 kwietnia 2014 r. w wysokości 822 zł;
- w dniu 29 maja 2014 r. w wysokości 822 zł;
- w dniu 26 czerwca 2014 r. w wysokości 840 zł;
- w dniach 4, 21 i 30 sierpnia 2014 r. łącznie 1.832 zł;
- w dniach 11 i 30 września 2014 r. łącznie 812 zł;
- w dniu 24 października 2014 r. w wysokości 812 zł;
- w dniach 2 i 24 grudnia 2014 r. łącznie 1.624 zł;
- w dniach 16 i 30 stycznia 2015 r. łącznie 1.760,74 zł;
- w dniu 28 lutego 2015 r. w wysokości 742,51 zł;
- w dniu 30 marca 2015 r. w wysokości 742,51 zł;
- w dniu 30 kwietnia 2015 r. w wysokości 65,75 zł;
- w dniach 4 i 30 maja 2015 r. łącznie 1.315,73 zł;
- w dniu 30 czerwca 2015 r. w wysokości 690,58 zł;
- w dniu 30 lipca 2015 r. w wysokości 690,58 zł;
- w dniu 30 sierpnia 2015 r. w wysokości 690,58 zł;
- w dniu 30 września 2015 r. w wysokości 73,69 zł;
- w dniu 2 grudnia 2015 r. w wysokości 800 zł;
- w dniu 8 stycznia 2016 r. w wysokości 800 zł;

- w dniu 9 lutego 2016 r. w wysokości 900 zł;
- w dniu 13 maja 2016 r. w wysokości 1.924,50 zł;
- w dniach 15 i 27 czerwca 2016 r. łącznie 851 zł;
- w dniu 25 lipca 2016 r. w wysokości 800 zł;
- w dniu 1 września 2016 r. w wysokości 800 zł;
- w dniu 24 października 2016 r. w wysokości 700 zł;
- w dniu 28 listopada 2016 r. w wysokości 700 zł;
- w dniu 24 maja 2017 r. w wysokości 489,59 zł;
- w dniu 16 czerwca 2017 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 13 lipca 2017 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 18 sierpnia 2017 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 22 września 2017 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 31 października 2017 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 20 grudnia 2017 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 22 stycznia 2018 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 13 lutego 2018 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 10 kwietnia 2018 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 9 maja 2018 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 13 czerwca 2018 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 1 sierpnia 2018 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniu 3 września 2018 r. w wysokości 487,50 zł;
- w dniach 5, 6 i 31 grudnia 2018 r. w łącznej wysokości 1.474,50 zł;
- w dniu 6 lutego 2019 r. w wysokości 487,25 zł;
- w dniu 1 marca 2019 r. w wysokości 500 zł;
- w dniu 3 kwietnia 2019 r. w wysokości 487,25 zł;
- w dniu 14 i 16 maja 2019 r. w łącznej wysokości 987,25.

(okoliczność bezsporna)

Wpłaty na konto rachunek o numerze (...) z tytułu spłaty pożyczki były uiszczane nieregularnie i w różnych wysokościach. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa pobierała należne kwoty tytułem spłaty w dniach odpowiadających w harmonogramie spłaty terminom uiszczenia kolejnych rat oraz, w związku z istnieniem

zadłużenia, wraz z wpływem środków na rachunek. Pierwsza rata została pobrana z części kapitału pożyczki pozostawionego na rachunku bankowym, natomiast druga rata została uiszczona w dniu 8 października 2013 r., tj. po terminie spłaty wynikającym z harmonogramu.

(zestawienie operacji – k. 160-163v)

Pismem z dnia 16 listopada 2015 r., nadanym również w tym dniu, Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. wezwała T. Ś. do zapłaty kwoty 1.344,32 zł jako zadłużenia przeterminowanego na dzień sporządzenia pisma oraz odsetek karnych w wysokości 10% w skali roku, tj. 0,17 zł za każdy dzień zwłoki.

(wezwanie – k. 38; potwierdzenie nadania – k. 39)

Pismem z dnia 8 stycznia 2016 r., nadanym również w tym dniu, Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. wezwała T. Ś. do zapłaty kwoty 1.958,75 zł jako zadłużenia przeterminowanego na dzień sporządzenia pisma oraz odsetek karnych w wysokości 10% w skali roku, tj. 0,35 zł za każdy dzień zwłoki.

(wezwanie – k. 40; potwierdzenie nadania – k. 41-41v)

Pismem z dnia 5 maja 2016 r., doręczonym T. Ś. w dniu 10 maja 2016 r., Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. wypowiedziała umowę pożyczki/kredytu nr (...) z dnia 26 sierpnia 2013 r.

(wypowiedzenie – k. 36; potwierdzenie odbioru – k. 37)

Na dzień wypowiedzenia umowy pożyczki istniało zadłużenie w łącznej wysokości 3.107,01 zł, w tym:

- 1.903,07 zł z tytułu niespłaconego w terminie kapitału pożyczki;
- 1.078,59 zł z tytułu odsetek umownych;
- 31,20 zł z tytułu odsetek karnych.

(zestawienie operacji od 26 sierpnia 2013 r. do 13 grudnia 2016 r. – k. 42-54; zestawienie – k. 104)

Pismem datowanym na dzień 30 czerwca 2016 r. T. Ś. zwróciła się do Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G. o rozłożenie na raty zaległości powstałej w wyniku nieregularnego płacenia kredytu, tj. kwoty około 1.900 zł.

(pismo zatytułowane „Podanie i prośba” – k. 131)

W piśmie datowanym na dzień 5 lipca 2016 r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. poinformowała T. Ś., iż z uwagi na nieregulowanie zadłużenia i wielokrotne, nieskuteczne wzywanie do zapłaty umowa została wypowiedziana i sprawa została skierowana na drogę sądową. Zawarcie porozumienia może zaś nastąpić dopiero po prawomocnym zakończeniu postępowania.

(pismo – k. 83)

Od dnia 30 czerwca 2016 r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. naliczała od kwoty kapitału głównego pożyczki odsetki umowne w wysokości 10% w stosunku rocznym.

(raport spłaty na dzień 17 stycznia 2019 r.- k. 155)

T. Ś. otrzymuje emeryturę w wysokości 2.200 zł miesięcznie. Uiszcza co miesiąc czynsz w wysokości 820 zł, opłaty za prąd w wysokości 120 zł, opłatę za usługę telewizyjną w wysokości 60 zł oraz co drugi miesiąc opłaty za gaz w wysokości 42 zł. Zaciągnęła pożyczkę od osoby fizycznej w celu pokrycia kosztów remontu kuchni i spłaca ją po 500 zł miesięcznie. Po wykonaniu wszystkich opłat pozostaje jej 200 zł.

(zeznania T. Ś. – k. 188-189, adnotacja 00:18:53-00:36:48)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów przedłożonych przez strony, a wymienionych powyżej. Są to przede wszystkim dowody z dokumentów w postaci umowy pożyczki nr (...) z dnia 26 sierpnia 2013 r. oraz regulaminów, jak również dokumenty dotyczące rozliczeń dokonywanych na poczet pożyczki wpłat oraz korespondencji kierowanej do T. Ś. przez powoda. Prawdziwość i rzetelność sporządzenia tych dokumentów nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im wiarygodności.

Z uwagi na treść art. 316 § 1 k.p.c. Sąd pominął dowód w postaci raportu spłaty sporządzonego na dzień 28 maja 2019 r. przedłożony przez powoda już po zamknięciu rozprawy.

Za wiarygodne należało uznać zeznania E. Ś., które posłużyły przede wszystkim za podstawę ustaleń dotyczących sytuacji finansowej pozwanej.

Sąd zważył, co następuje.

W przedmiotowej sprawie niesporne było, iż w dniu 26 sierpnia 2013 r. między stronami została zawarta umowa pożyczki nr (...) oraz, iż pożyczkobiorca spełnił swoje świadczenie wypłacając na rzecz T. Ś. kwotę 41.534 zł w gotówce. Niesporny był także sposób wyliczenia przez pożyczkodawcę kwoty pozostałej do zapłaty, jeśli chodzi o kwotę roszczenia głównego oraz odsetek. Sporna zaś była po pierwsze, skuteczność wypowiedzenia umowy pożyczki w dniu 10 maja 2016 r., a po drugie, ostateczna wysokość jej zobowiązania wobec powoda w kontekście kwestionowania przez pozwaną związania jej postanowieniami dotyczącymi prowizji oraz ubezpieczenia grupowego POSADA. Podniesiona argumentacja strony pozwanej okazała się jednakże nietrafna, a to z następujących względów.

W ocenie pozwanej, wypowiedzenie umowy dokonane w dniu 10 maja 2016 r. powinno być uznane za nieskuteczne, gdyż zostało dokonane przedwcześnie. Przerwa w spłacie obejmowała dwa okresy ratalne. Dnia 8 stycznia 2016 r. uzupełniła spłatę całej zaległej kwoty, która była powodem niekorzystnych działań powoda, skutkujących wypowiedzeniem umowy. W maju 2016 r. uregulowała zaś zaległą należność w wysokości 2.000 zł, jednakże pomimo tego powód wypowiedział jej umowę i skierował sprawę na drogę postępowania sądowego. Zaniechanie spłaty w dwóch okresach rozliczeniowych wiązało się zaś z trudnościami finansowymi pozwanej związanych z jej stanem zdrowia oraz wzrostem wysokości opłat czynszowych. E. Ś. zwracała się zaś wielokrotnie do pozwanego w celu polubownego zakończenia sporu, proponując rozłożenie należności na raty, co jednak wiązało się z odmową. W związku z tymi okolicznościami, w ocenie pozwanej wypowiedzenie umowy jako niezgodne z zasadami współzycia społecznego i powinno zostać uznane za bezskuteczne. Ponadto, E. Ś. przystąpiła do ubezpieczenia grupowego, co powinno chronić ją przed wypowiedzeniem umowy przez pożyczkodawcę.

Odnosząc się do wskazanej powyżej argumentacji w pierwszej kolejności przywołać należy postanowienia umowy z dnia 26 sierpnia 2013 r. Zgodnie z pkt. 13, pożyczkobiorca zobowiązany jest do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami do dnia 30 lipca 2023 r. Spłata pożyczki będzie następować w ratach miesięcznych płatnych bez wezwania w terminach i kwotach wskazanych w harmonogramie spłaty pożyczki, który stanowi załącznik numer 2 do niniejszej umowy. Jak natomiast wynika z pkt. 23 w zw. z pkt. 31 umowy, Kasie przysługuje prawo do wypowiedzenia umowy pożyczki z 30-dniowym terminem wypowiedzenia w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały dotrzymane, a także w przypadku, gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy.

Zgodnie z harmonogramem, 30. dnia każdego miesiąca (w przypadku miesiąca lutego ostatniego dnia miesiąca) pożyczkobiorca zobowiązany był uiszczać ratę w wysokości 799,54 zł. Ostatnia, 120. rata, wynosić miała 798,86 zł.

Jak zostało ustalone, poczynszy od drugiej raty T. Ś. regulowała zadłużenie nieterminowo i w różnych, dowolnych wysokościach. Tytułem drugiej raty w dniu 30 września 2013 r. wpłynęła jedynie kwota 102,52 zł. Kwota przewyższająca wysokość miesięcznej raty wpłynęła dopiero w sierpniu kolejnego roku. W tym okresie były więc

naliczane odsetki karne. W grudniu 2014 r. i styczniu 2015 r. zostały uiszczone wyższe raty niż wymagane, jednakże w kolejnych miesiącach znowu następowały niedopłaty. E. Ś. w dniu 30 września 2015 r. uiściła kwotę 73,69 zł, a następnie dopiero w dniu 2 grudnia 2015 r. w wysokości 800 zł. W październiku i listopadzie 2015 r. nie wpłynęła więc żadna rata. Trzeba też zauważyć, że w marcu, kwietniu i sierpniu 2016 r. także nie wpłynęły żadne środki tytułem spłaty pożyczki. Na dzień wezwania pismem z dnia 8 stycznia 2016 r. łączne zobowiązanie wynosiło 1.958,75 zł plus odsetki karne, natomiast na dzień wypowiedzenia umowy już 3.107,01 zł plus odsetki karne.

Na dzień 10 maja 2016 r. pozwana nie uiściła więc żadnej kwoty tytułem raty przez cztery, a nie dwa okresy płatności, a nadto już od początku trwania umowy nie wywiązywała się z niej zgodnie z harmonogramem.

Fakt ten spowodował wypowiedzenie umowy pożyczki przez powoda na podstawie pkt. 31. Należy przy tym wskazać, iż z literalnego brzmienia tego postanowienia umownego wynika, iż pożyczkodawcy przysługuje prawo wypowiedzenia umowy nie tylko w sytuacji, gdy pożyczkobiorca w ogóle nie zapłacił rat za co najmniej dwa okresy płatności, ale także wtedy, gdy nie zapłacił pełnych rat. Jednakże dopiero w sytuacji nieuiszczenia w ogóle rat za cztery okresy rozliczeniowe pożyczkodawca zdecydował się na wypowiedzenie umowy pożyczki. Analiza powyżej wskazanych okoliczności prowadzi do wniosku, iż wypowiedzenia umowy zdecydowanie nie można uznać za przedwczesne.

Należy też wskazać, że pozwana nie została zaskoczona wypowiedzeniem umowy pożyczki. Otrzymała czas na uregulowanie zadłużenia, gdyż została dwukrotnie wezwana do zapłaty – po raz pierwszy w listopadzie 2015 r. i po raz drugi w styczniu 2016 r. Dopiero zaś w maju 2016 r. umowa została wypowiedzenia.

Ponadto, w kontekście braku jakichkolwiek wpłat w marcu i kwietniu 2016 r. niesłuszne jest stanowisko pozwanej, iż wypowiedzenie umowy było przedwczesne, gdyż T. Ś. po wezwaniu do zapłaty wpłaciła kwotę 2.000 zł. Wezwanie do zapłaty zostało nadane w dniu 8 stycznia 2016 r., a kwota ta wpłynęła dopiero w dniu 13 maja 2016 r.

Nieprawidłowości w wypowiedzeniu umowy Strona pozwana upatrywała także w tym, iż T. Ś. zwracała się do powoda z propozycją polubownego rozwiązania sporu, jednakże jej prośby nie zostały uwzględnione, a sprawa została skierowana na drogę postępowania sądowego. Należy wskazać, iż T. Ś. zwróciła się o rozłożenie należności na raty do Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej dopiero pismem datowanym na dzień 30 czerwca 2016 r., czyli już po wypowiedzeniu umowy kredytu. Jak wynika z materiału dowodowego, wcześniej, czyli jeszcze w czasie trwania umowy, takich prób nie podejmowała. Nie jest zatem słuszne jej stanowisko, że pozwany wypowiedział umowę nie bacząc na jej sytuację finansową oraz prośby o rozłożenie zaległości na raty. Na uwadze mieć przy tym zaś należy, że pożyczkodawca skorzystał ze swojego uprawnienia przewidzianego w umowie, przy czym nie dokonał wypowiedzenia po dwóch, a po czterech okresach rozliczeniowych bez żadnej wpłaty. Działal w ramach umowy i nie miał obowiązku uwzględniać sytuacji finansowej pozwanej. Zaciągnięcie pożyczki, zwłaszcza na długi okres w stosunku do wysokości pożyczanego kapitału, w oczywisty sposób wiąże się z ryzykiem. Pożyczkobiorca powinien brać pod uwagę to ryzyko i możliwość zmiany swojej sytuacji finansowej na przestrzeni lat. Wystąpienie trudności finansowych nie może usprawiedliwiać zaniechania spłat. Argumentacja pozwanej, iż nieuiszczanie przez nią rat było związane z wyjątkowo ciężką w tamtym czasie sytuacją jest nadto niewiarygodne w świetle tego, iż miała ona trudności z płatnością już drugiej raty.

Nie można więc w kontekście powyższych rozważań uznać, aby wypowiedzenie dokonane w dniu 10 maja 2016 r. było niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Na poparcie swoich twierdzeń pozwana przywołała wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 (V CSK 698/14, LEX nr 1805901), w którym w istocie zawarte zostały rozważania dotyczące tego, iż wykonanie przez bank - kredytodawcę uprawnienia kształtującego w postaci wypowiedzenia umowy kredytowej może być kwalifikowane jako nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c., jednakże w wyroku tym Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i oddalił apelację powodów – kredytobiorców z uwagi na fakt, iż nie doszło do nadużycia przez bank prawa podmiotowego. Sąd ten uznał, iż nie zostali oni zaskoczeni wypowiedzeniem umowy, gdyż byli kilkakrotnie wzywani do zapłaty, a wypowiedzenie zostało wprawdzie dokonane warunkowo i został wyznaczony termin, w ciągu którego mogli spłacić zadłużenie. Nie zapłacili oni odsetek w bardzo niewielkiej wysokości, jednak w ocenie Sądu Najwyższego nie było to podstawą do oceny zachowania banku jako

nielojalnego. W orzeczeniu tym wskazano więc na możliwość oceny wypowiedzenia umowy kredytu jako sprzecznego z zasadami współzycia społecznego, jednakże zarówno w tamtej sprawie, jak i w niniejszej, brak jest ku temu podstaw.

Ostatecznie pozwana powołała się na fakt przystąpienia do ubezpieczenia grupowego. W jej ocenie, powód powinien najpierw skorzystać z tego ubezpieczenia, a dopiero następnie otwierała się dla niego możliwość wypowiedzenia umowy kredytu. Z tą argumentacją również nie można się zgodzić.

Zgodnie z pkt. 23 umowy, zabezpieczeniem przyznanej pożyczki jest przystąpienie do umowy ubezpieczenia grupowego POSADA 2013-08-26 (nazwa ubezpieczenia i data podpisania deklaracji). Pożyczkobiorca jest zobowiązany do uiszczania na rzecz Kasy opłaty stanowiącej zwrot kosztów ubezpieczenia w całym okresie obowiązywania niniejszej umowy. Opłata płatna jest jednorazowo w dacie wypłaty pożyczki w przypadku ubezpieczenia POSADA. Koszt zabezpieczenia POSADA wynosi 5.356 zł. E. Ś. przystąpiła w dniu 26 sierpnia 2013 r. do grupowego ubezpieczenia na wypadek utraty pracy (...). Okres ubezpieczenia został wskazany na 27 sierpnia 2013 r. do 26 sierpnia 2023 r., natomiast przedmiotem ubezpieczenia jest ryzyko utraty pracy przez kredytobiorcę. W przedmiotowej sprawie pozwana nie podnosiła zaś, iż powodem jej problemów finansowych była utrata pracy. Nie dokonała ona zgłoszenia takiego faktu ubezpieczycielowi ani powodowi. Ochrona ubezpieczeniowa została przewidziana na wypadek utraty pracy, a nie w związku z jakimikolwiek nieprzewidzianymi zdarzeniami, które mogą powstać w trakcie spłaty kredytu. Nie można więc stwierdzić, iż na zasadność wypowiedzenia umowy jakkolwiek wpływ miał fakt przystąpienia do ubezpieczenia grupowego.

W dalszej kolejności należy odnieść się do twierdzeń pozwanej, iż postanowienia umowy przewidujące prowizję z tytułu udzielania pożyczki w wysokości 4.160 zł oraz koszt ubezpieczenia grupowego POSADA w wysokości 5.356 zł są sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i na podstawie art. 5 k.c. powinny zostać uznane za nieważne, a uiszczone z tych tytułów przez E. Ś. kwoty powinny wobec tego zostać zaliczone na należność główną. Pozwana wskazywała także, iż umowa ubezpieczenia została zawarta z Towarzystwem (...) działającym w ramach struktur powoda i nie przedstawiono jej ofert innych ubezpieczycieli. Kwota składki została więc wedle tego stanowiska odgórnie narzucona przez Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową.

Do umowy pożyczki zawartej między stronami zastosowanie ma ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U.2011.126.715 z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 tej ustawy, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Jak zaś stanowi art. 3 ust. 2 pkt. 1, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Ponadto, zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt. 10 tej ustawy, umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać: informację o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie.

Umowa zawarta w dniu 26 sierpnia 2013 r. przewiduje w pkt. 19, jakie koszty jest zobowiązany ponieść pożyczkobiorca w związku z zawarciem umowy. W lit. e wymieniono opłatę przygotowawczą 40 zł i prowizję z tytułu udzielania pożyczki 4.160 zł. Ustawa o kredycie konsumenckim na dzień zawarcia przedmiotowej umowy nie przewidywała ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, które wprowadziła dopiero ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1357). W ocenie Sądu, prowizja wskazana w umowie nie jest niska, ale z drugiej strony nie może uznana za rażąco wygórowaną, co uzasadniałoby uznanie jej naliczenia za niezgodne z zasadami współzycia społecznego.

Natomiast zabezpieczenie pożyczki poprzez przystąpienie do umowy ubezpieczenia grupowego POSADA przewidziane zostało w pkt. 23 umowy. Postanowienie to stanowi, że pożyczkobiorca jest zobowiązany do uiszczania na rzecz Kasy opłaty stanowiącej zwrot kosztów ubezpieczenia w całym okresie obowiązywania niniejszej umowy. Opłata płatna jest jednorazowo w dacie wypłaty pożyczki w przypadku ubezpieczenia POSADA. Koszt zabezpieczenia

POSADA wynosi 5.356 zł. Wymieniona kwota stanowi więc koszt za cały okres kredytowania – a więc za 10 lat. Miesięczna składka wynosiłaby 44,63 zł, której to kwoty nie można uznać za nadmiernie zawyżoną. Niezasadne są w tym kontekście zarzuty pozwanej, iż T. Ś. nie zostały zaproponowane inne, korzystniejsze oferty ubezpieczenia, Towarzystwo (...) działa w ramach struktur powoda i opłata z tego tytułu stanowi wzbogacenie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej a nadto, iż koszt ubezpieczenia we wskazanej wysokości został pozwanej odgórnie narzucony.

W realiach niniejszej sprawy można przyjąć, że sposób zabezpieczenia pożyczki, polegający na przystąpieniu do ubezpieczenia grupowego, wskazywanego przez (...), nie był postanowieniem indywidualnie uzgodnionym z konsumentem. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na powodzie, który nie podjął w powyższym kierunku żadnej inicjatywy dowodowej. Niemniej jednak omawiane postanowienie umowne wiązało pozwaną i nie ma podstaw do stwierdzenia, by rażąco naruszało jej interesy jako konsumenta (art. 385¹ k.c.). Wprawdzie ubezpieczającym był pożyczkodawca, ale ubezpieczoną była pozwana i to ona w zamian za opłaconą składkę uzyskiwała ochronę ubezpieczeniową na wypadek wystąpienia ryzyka utraty pracy. W dacie przystępowania do ubezpieczenia pozwana spełniała warunki, o których mowa w § 9 OWU. Wprawdzie w 2015 roku pozwana zaprzestała pracy zawodowej w związku z przejściem na emeryturę, ale umowa przewidywała w takim wypadku proporcjonalny zwrot opłaconej składki. Obowiązek powiadomienia o zaprzestaniu pracy zawodowej i dostarczenia dokumentów obciążał pozwaną. Pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu, z którego wynikałoby, że ze swej strony dopełniła obowiązku wskazanego w OWU a pomimo to nie nastąpił zwrot części składki. Podkreślenia wymaga, że sposób argumentacji pozwanej w odniesieniu do umowy ubezpieczenia wskazuje, że nie zapoznała się ona z warunkami tego ubezpieczenia (nawet w toku postępowania).

Zarówno w stosunku do prowizji jak i ubezpieczenia należy podkreślić, iż ustawa o kredycie konsumenckim, implementująca dyrektywę 2008/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. Urz. UE L 133 z 22.05.2008, str. 66), jak też przepisy kodeksu cywilnego (art. 384 i n. k.c.) przewidują ochronę konsumentów, w tym zawierających umowy kredytu konsumenckiego. Uregulowania te mają na celu wsparcie konsumenta, jako słabszej strony kontraktu, przed nieuczciwymi praktykami przedsiębiorców. Biorąc pod uwagę istnienie tych przepisów, skuteczne powoływanie się klauzule generalne, tak jak w tej sprawie na zasady współżycia społecznego, powinno mieć miejsce w szczególnie wyjątkowych okolicznościach. Zakładając bowiem racjonalność ustawodawcy, gdyby chciał on przewidzieć szerszą ochronę konsumenta, uczyniłby to w ustawie, m.in. o kredycie konsumenckim. Skoro zaś przepisy tej ustawy nie ograniczają możliwości zawarcia w umowie postanowień dotyczących prowizji, jak też dodatkowych usług, to nie powinniśmy takich ograniczeń wyprowadzać z klauzul generalnych, tj. z zasad współżycia społecznego. Oczywiście konstatacja ta nie dotyczy przypadków rażącego wygórowania tych kosztów, jednakże z taką sytuacją nie mamy do czynienia w tej sprawie.

Przepisy ustawy o kredycie konsumenckim przewidują więc ochronę, m.in. wprowadzając obowiązkowe elementy umowy oraz sankcje za naruszenie przepisów ustawy. Nie przewidują jednakże, iż kredyt konsumencki ma być kredytem tanim. Pozwana zdecydowała się na zawarcie umowy w takim kształcie i chociaż nie można uznać tych postanowień za rażąco krzywdzące, to jednak niewątpliwie koszty dodatkowe nie są niskie. Należy jednakże zwrócić uwagę też na to, iż pożyczka została udzielona na cele konsumenckie. W umowie nie został wskazany konkretny cel i nie był weryfikowany sposób wykorzystania uzyskanych środków. Pozwana nie musiała też udokumentować swojej sytuacji materialnej. Długi jest nadto czas kredytowania w stosunku do wysokości udzielonego kredytu. Okoliczności te miały znaczenie dla wysokości całkowitej kwoty do zapłaty. Podkreślić też trzeba w tym miejscu, że powód nie naliczał odsetek w wysokości, na którą pozwalała mu umowa oraz przepisy kodeksu cywilnego, lecz w wysokości niższej, tj. 10% w stosunku rocznym.

Z uwagi na powyższe okoliczności powództwo podlegało uwzględnieniu w całości, o czym Sąd orzekł w punkcie 1. sentencji wyroku. Zasądzona kwota odpowiada kwocie dochodzonej ostatecznie przez powoda. W piśmie wniesionym już po zamknięciu rozprawy powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz kwoty 42.277,91 zł, na co składają się:

- 42.139,37 zł tytułem niespłaconego kapitału głównego pożyczki;
- odsetki umowne skapitalizowane na dzień 28 maja 2019 r. naliczane od całości zadłużenia od dnia wniesienia pozwu, w wysokości 138,54 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (nie większymi niż dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie) liczonymi od dnia 29 maja 2019 r. do dnia zapłaty;
- koszty procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W pozostałym zakresie powód cofnął pozew wraz ze zrzeczeniem się roszczenia i wniósł o umorzenie postępowania. W związku z brzmieniem art. 203 § 1 k.p.c., cofnięcie powództwa ze zrzeczeniem się roszczenia na tym etapie postępowania należało uznać za dopuszczalne.

Jak wskazał powód, cofnięcie powództwa spowodowane zostało uiszczeniem przez pozwaną wpłat:

- w dniu 6 lutego 2019 r. w wysokości 487,25 zł;
- w dniu 1 marca 2019 r. w wysokości 500 zł;
- w dniu 3 kwietnia 2019 r. w wysokości 487,25 zł;
- w dniu 14 maja 2019 r. w wysokości 487,25 zł.
- w dniu 16 maja 2019 r. w łącznej wysokości 500 zł.

Przed tymi wpłatami ostatnia wpłata została dokonana w dniu 31 grudnia 2018 r. w wysokości 500 zł. Kwota kapitału głównego pozostałego do zapłaty wynosiła wówczas 42.447,76 zł, natomiast kwota odsetek umownych naliczanych w wysokości 10% w stosunku rocznym wynosiła 1071,74 zł. Wpłata z dnia 31 grudnia 2018 r. została w całości zaksięgowana na poczet odsetek umownych, co pomniejszyło zadłużenie z tego tytułu do kwoty 571,74 zł (pkt. 15 umowy pożyczki).

Następnie, od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia kolejnej wpłaty - 6 lutego 2019 r. naliczane były dalsze odsetki umowne 10% w stosunku rocznym – w wysokości 430,29 zł co wraz z pozostałymi do zapłaty odsetkami dało kwotę 1002,03 zł wymagalnych odsetek umownych. Wpłacona kwota 487,25 zł została zaksięgowana w całości na odsetki, w związku z czym pozostało do zapłaty 514,78 zł.

Od dnia 6 lutego 2019 r. do dnia kolejnej wpłaty - 1 marca 2019 r. naliczane były dalsze odsetki umowne 10% w stosunku rocznym – w wysokości 267,48 zł co wraz z pozostałymi do zapłaty odsetkami dało kwotę 782,26 zł wymagalnych odsetek umownych. Wpłacona kwota 500 zł została zaksięgowana w całości na odsetki, w związku z czym pozostało do zapłaty 282,26 zł.

Od dnia 1 marca 2019 r. do dnia kolejnej wpłaty - 3 kwietnia 2019 r. naliczane były dalsze odsetki umowne 10% w stosunku rocznym – w wysokości 383,77 zł co wraz z pozostałymi do zapłaty odsetkami dało kwotę 666,03 zł wymagalnych odsetek umownych. Wpłacona kwota 487,25 zł została zaksięgowana w całości na odsetki, w związku z czym pozostało do zapłaty 178,78 zł.

Od dnia 3 kwietnia 2019 r. do dnia kolejnej wpłaty - 14 maja 2019 r. naliczane były dalsze odsetki umowne 10% w stosunku rocznym – w wysokości 476,81 zł co wraz z pozostałymi do zapłaty odsetkami dało kwotę 655,59 zł wymagalnych odsetek umownych. Wpłacona kwota 487,25 zł została zaksięgowana w całości na odsetki, w związku z czym pozostało do zapłaty 168,34 zł.

Od dnia 14 maja 2019 r. do dnia kolejnej wpłaty - 16 maja 2019 r. naliczane były dalsze odsetki umowne 10% w stosunku rocznym – w wysokości 23,26 zł co wraz z pozostałymi do zapłaty odsetkami dało kwotę 191,60 zł wymagalnych odsetek umownych. Wpłacona kwota 500 zł została zaksięgowana na odsetki oraz na kwotę kapitału pożyczki, która uległa zmniejszeniu do kwoty 42.139,36 zł.

Na dzień 28 maja 2019 r. odsetki umowne naliczone przez powoda wynosiły 138,54 zł i zostały doliczone do kwoty roszczenia głównego, co łącznie dało dochodzoną kwotę 42.277,90 zł.

Odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego zasądzone zostały na podstawie art. 359 § 2¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym na dzień zawarcia umowy. Zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1830), stanowiącym, iż do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, wskazano na gruncie art. 481 § 2² k.c. w obecnie obowiązującym brzmieniu, iż należą się odsetki nie większe niż dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetek maksymalnych za opóźnienie).

W punkcie 2. sentencji wyroku Sąd na podstawie art. 355 k.p.c. umorzył postępowanie w pozostałej części z uwagi na częściowe cofnięcie przez powoda pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia. Cofnięcie pozwu w przedmiotowej sprawie było skuteczne, nie było sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego, ani nie zmierzało do obejścia prawa. Nie zachodzą więc przesłanki niedopuszczalności cofnięcia pozwu, o których mowa w art. 203 § 4 k.p.c. Zgoda pozwanej na cofnięcie pozwu nie była wymagana, ponieważ cofnięcie pozwu nastąpiło ze zrzeczeniem się w tej części roszczenia.

Sąd nie znalazł podstaw do rozłożenia zasądzonej kwoty na raty na podstawie art. 320 k.p.c., w związku z czym oddalił w punkcie 3. sentencji wyroku wnioski pozwanej w tym przedmiocie. Należy bowiem wskazać, iż zgodnie z treścią tego przepisu, sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Celem rozłożenia świadczenia na raty jest umożliwienie pozwanemu, pozostającemu w trudnej sytuacji finansowej, wywiązania się z zobowiązania. Niezasadne byłoby jednak skorzystanie z uprawnienia nadanego Sądowi tym przepisem w sytuacji, gdy stan materialny dłużnika jest tak ciężki, że nie miałby on środków na spłatę poszczególnych rat. Jak wynika z zeznań T. Ś., po spłacie zobowiązań pozostaje jej na życie około 200 zł. Rozłożenie zasądzonej kwoty na raty nie umożliwiłoby jej spłaty zobowiązania, bo i tak nie miałaby ona potrzebnych kwot.

Dla uzasadnienia swojego wniosku o rozłożenie na raty pozwana powoływała się na okoliczność dokonywania wpłat w toku postępowania sądowego. Jednak Sąd miał na uwadze całokształt okoliczności niniejszej sprawy, związany ze spłatą pożyczki przez pozwaną. Pożyczka udzielona została na długi (10-letni) okres czasu, a przez cały okres umowy pozwana nie wywiązywała się z terminowych jej spłat. Nadto – jak wynika z zeznań pozwanej – równolegle zaciągnęła zobowiązanie wobec osoby fizycznej i spłaca tę pożyczkę po 500 złotych miesięcznie. Spłata należności powodowi w 36 ratach jest nierealna. Raty musiałyby przekraczać miesięcznie kwoty 1000 złotych, podczas gdy pozwana nie płaciła w terminie niższych rat. Natomiast rozłożenie na raty po 500 złotych oznaczałoby długi, bo 8-letni okres spłaty. W ocenie Sądu nie ma pewności, że pozwana płaciłaby raty w terminie pomimo braku środków finansowych. Zwrócić bowiem należy uwagę na to, że pozwana w toku postępowania powoływała się na to, że zaległość w spłacie pożyczki powstała na skutek okoliczności przez nią niezawinionych, wynikłych z trudnej sytuacji życiowej powodowanej chorobą i wzrostem kosztów utrzymania. Tymczasem składając zeznania pozwana nie potwierdziła tych okoliczności i w istocie nie wytłumaczyła przyczyn, dla których nie wywiązywała się z terminowych spłat pożyczki. To podważa wiarygodność pozwanej i poddaje w wątpliwość jej zapewnienia, że po wydaniu wyroku i rozłożeniu zasądzonej kwoty na raty, będzie płacić je terminowo. To stanowiłoby zaś nieuzasadnione pogorszenie sytuacji powoda, który niejako w dalszym ciągu kredytowałby należność pozwanej.

O kosztach w przedmiotowej sprawie Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. według zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

Na koszty po stronie powodowej w przedmiotowej sprawie złożony się kwoty:

- 4.800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika za prowadzenie sprawy obliczonego na podstawie § 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804);
- 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa;
- 546 zł tytułem opłaty od pozwu obliczonej na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 t.j.).

Pozwaną należało obciążyć obowiązkiem zwrotu kosztów procesu także w części, w której Sąd umorzył postępowanie. Co do zasady w sytuacji cofnięcia pozwu to na powódzie ciąży obowiązek poniesienia kosztów procesu. W takim wypadku uznaje się bowiem, że powód jest stroną przegrywającą sprawę i powinien uiścić koszty na podstawie art. 98 k.p.c. Po jego stronie leży więc także zwrot kosztów przeciwnikowi, jeśli ten złożył taki wniosek na podstawie art. 203 § 3 k.p.c. w dwutygodniowym terminie. Jak jednakże wskazuje się słusznie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, dopuszczalne jest odstępstwo od wskazanej powyżej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę (por. postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2012 r., II CZ 208/11, LEX nr 1214570).

Reprezentującemu pozwaną adwokatowi Sąd w punkcie 5. sentencji przyznał wynagrodzenie z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. „Prawo o adwokaturze” (Dz.U.2015.615 t.j. z późn. zm.), mając na względzie stawki określone w obowiązującym w chwili wniesienia pozwu rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015.1801) z uwzględnieniem podatku VAT. Przyznane wynagrodzenie stanowi 1/2 opłaty maksymalnej, tj. 2400 złotych (§ 4 w zw. z § 8 pkt 5 rozporządzenia) powiększone o 23% VAT.